

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yapan sözleşmeli erler milli güvenliğin sağlanması, sınırların korunması, doğal afetlerde halkın desteklenmesi ve iç güvenlik operasyonları gibi birçok hayati görevde büyük bir özveriyle çalışmaktadır. Ancak bu personelin özlük hakları, görev güvenliği, sosyal güvenceleri ve hizmet sonrası yaşamlarına ilişkin düzenlemelerde yaşanan eksiklikler hem bireysel hem de kurumsal düzeyde ciddi sorunlar doğurmaktadır.

Sözleşmeli erlik sistemi 2011 yılında başlatılmış ve ilk yıllarda kısa sürede binlerce gencin başvurusu ile önemli bir istihdam alanı oluşturmuştur. Ancak yıllar içinde görev koşullarının zorluğu, sözleşme sürelerinin belirsizliği, görevde yükselme imkânlarının kısıtlılığı ve sosyal güvenlik haklarının yetersizliği gibi nedenlerle sistemde ciddi bir memnuniyetsizlik oluşmuştur. Özellikle terhis sonrası istihdam güvencesi olmaması ve sözleşmesi sona eren erlerin sivil hayata uyumda karşılaştığı güçlükler, psikolojik ve sosyoekonomik sorunları artırmaktadır.

Sözleşmeli erlerin kıdem tazminatı, emeklilik hakları, görev süresi içinde sağlık ve aile yardımları gibi temel haklarında yaşanan sınırlılıklar, personelin moral ve motivasyonunu olumsuz etkilemektedir. Örneğin; 7 yıllık görev süresini tamamlayan bir sözleşmeli er, askerlik mesleğinde uzman çavuşluğa geçişte dahi ciddi engellerle karşılaşmakta ve sivil istihdam geçişte ise mesleki yeterlilik belgesi veya kamu hakları açısından dezavantajlı bir konuma düşmektedir.

Öte yandan, sözleşmeli erlerin bir kısmının zorunlu görev yerlerinde sosyal ve fiziki altyapı eksiklikleri nedeniyle hem kişisel hem ailevi sorunlarla karşılaştığı bilinmektedir. Bu durum sadece bireysel refah açısından değil, milli güvenlik perspektifinden de değerlendirilmesi gereken yapısal bir soruna işaret etmektedir.

Bu bağlamda, sözleşmeli erlik sisteminin; iş güvencesi, hizmet süresi, özlük hakları, emeklilik düzenlemeleri, aile destek mekanizmaları ve terhis sonrası yaşam açısından çok yönlü biçimde ele alınması, sistemin hem personel refahını hem de kurumsal sürdürülebilirliği önleyecek şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Bu nedenlerle; Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yapan sözleşmeli erlerin özlük hakları, hizmet koşulları, görev sonrası yaşam güvenceleri ve toplumsal uyum süreçlerinin çok yönlü olarak araştırılması; mevcut uygulamaların etkili olup olmadığının değerlendirilmesi ve sosyal adaleti önceleyen kamu politikalarının geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 20.11.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Grup Başkanvekili

GEREKÇE

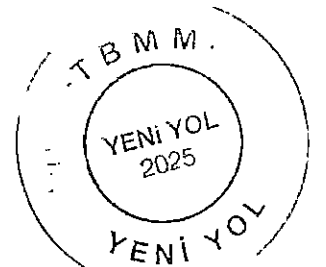
Türkiye’de profesyonel orduya geçiş sürecinin önemli yapı taşlarından biri olan sözleşmeli erlik sistemi, son on yılda binlerce genci istihdam etmiştir. Ancak uygulamada karşılaşılan sorunlar, bu sistemin insan haklarına uygun, sürdürülebilir ve kurumsal güvenliği destekleyici bir yapıya kavuşamadığını göstermektedir.

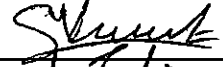
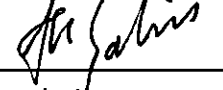
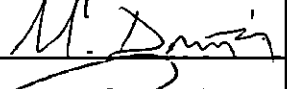
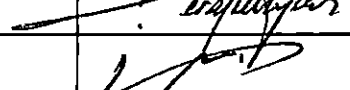
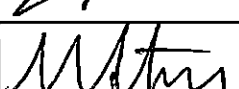
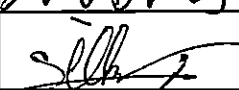
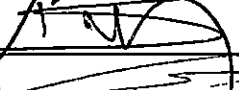
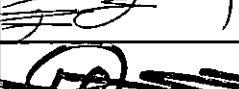
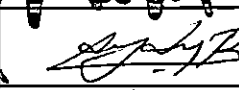
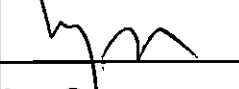
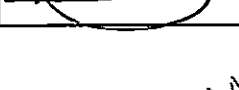
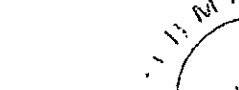
Sözleşmeli erlerin büyük çoğunluğu, düşük ücretler, ağır görev koşulları, yüksek riskli alanlarda uzun süreli görevler ve yetersiz sosyal haklar nedeniyle sistemden erken ayrılmakta ya da sözleşme süresini tamamladığında işsiz kalmaktadır. Emeklilik sistemiyle entegrasyonlarının zayıf olması, mesleki eğitim ve sertifikalandırma sistemlerinden yeterince yararlanamamaları, sivil hayata dönüşte istihdam sorunlarını derinleştirmektedir.

2023 yılı itibarıyla TSK bünyesinde 50 bini aşkın sözleşmeli erin görev yaptığı tahmin edilmekte olup, personel devir oranları ciddi bir yükseliş göstermektedir. Türk Tabipleri Birliği ve uzman psikologların yayınladığı saha analizlerinde, sözleşmeli erlerin terhis sonrası dönemde karşılaştığı psikolojik yıpranma, işsizlik, toplumsal dışlanma ve aile içi çatışmalar gibi sorunlar ciddi uyarılar içermektedir. Ayrıca, görev sırasında yaşamını yitiren sözleşmeli erlerin ailelerinin tazminat, emeklilik ve sosyal güvenlik hakları konusunda yaşadığı mağduriyetler kamuoyunun vicdanını da yaralamaktadır.

Bu nedenle; yalnızca bir istihdam modeli olarak değil, aynı zamanda askerî personel sistematığının temel bir unsuru olarak değerlendirilen sözleşmeli erlik sisteminin, çağdaş sosyal hak normlarına uygun biçimde yeniden düzenlenmesi bir zorunluluktur.

Bu çerçevede; sözleşmeli erlerin görev süresince karşılaştıkları özlük ve sosyal hak sorunlarının, görev sonrası hayatlarına ilişkin belirsizliklerin, mesleki ve psikolojik destek mekanizmalarının yeterliliğinin detaylı biçimde araştırılması; yapısal çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve daha kapsayıcı, güvence temelli bir personel rejimi için Meclis Araştırması açılması zaruri hâle gelmiştir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SADULLAH KISACIK	ADANA	
İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
MESUT DOĞAN	ANKARA	
SADULLAH ERGİN	ANKARA	
ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
MEHMET ATMACA	BURSA	
SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
ELİF ESEN	İSTANBUL	
HASAN KARAL	İSTANBUL	
MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
BİROL AYDIN	İSTANBUL	
MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
İRFAN KARATUTLU	KAHRAMANMARAŞ	
MEHMET EMİN EKMEK	MERSİN	
SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
MEHMET KARAMAN	SAMSUN	

